

Götzingerová, Eva; Houserová, Petra

**Mezinárodní studentská vědecká konference 2023 : 26.-28. 5. 2023,
Krasnice, Česká republika**

Sacra. 2023, vol. 21, iss. 2, pp. 43-45

ISSN 1214-5351 (print); ISSN 2336-4483 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.79057>

Access Date: 27. 11. 2024

Version: 20231220

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Mezinárodní studentská vědecká konference 2023

26.–28. 5. 2023, Krasnice, Česká republika

Eva Göttingerová & Petra Houserová, FF MU, Ústav religionistiky
e-mail: 526096@mail.muni.cz; e-mail: 494366@mail.muni.cz

Letošní *Mezinárodní studentská vědecká konference* se konala v Krasnicích u Pardubic a pořádala ji Filozofická fakulta Univerzity Pardubice. Prostory, do kterých se všichni přednášející a posluchači sjeli, evokovaly návrat zpět v čase do 80. let. Celkem zde bylo představeno devět příspěvků ze čtyř různých pracovišť. Kromě Katedry filosofie a religionistiky z Pardubické univerzity (FF UPCE) prezentovali zástupci Ústavu religionistiky z Masarykovy univerzity (FF MU) a dvou pracovišť Karlovy univerzity – Ústavu filosofie a religionistiky (FF UK) a Katedry religionistiky (HTF UK). Své posluchače zde měla i religionistika z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (TF JU) a ze zahraničí pak Kate-dra porovnávací religionistiky Univerzity Komenského v Bratislavě (FIF UK). Zástupci z výše zmíněných ústavů představili svá pracoviště a na konci prvního dne jsme jako zástupkyně studentského religionistického časopisu *Sacra* publikum seznámily s možností vydání jejich nadcházejících příspěvků v našem časopisu.

Po představení všech hostů a jejich pracovišť zahájil v pátek konferenci ještě přednáškou František Novotný z FF UPCE, tedy z katedry, která konferenci pořádala. Tématem jeho přednášky byly *Implicitní a explicitní religiozní prvky v konspiračních teoriích*. Častým motivem konspiračních teorií běžně srozumitelných v euroamerické kultuře je spiknutí nebo jejich satanské či okultní pozadí. Autor tedy v širším rámci poukázal na fungování symboliky spojené s těmito prvky. Argumentoval tím, že tajná symbolika, šifry a další motivy spojené právě s okultismem nebo satanismem se objevují zvláště v souvislosti s konspiracemi o elitních spikleneckých kruzích, přičemž hranice mezi sekulárním a okultním spiknutím není kvůli snadnému přenosu těchto prvků napříč různými druhy konspiračních teorií jasná.

Sobotní program zahájila Eliška Vrbová z FF MU se svým příspěvkem „*Neohrožená víra*“: *Zvýšení ochoty riskovat skrze magické myšlení*. Jak už napovídá název, představila výsledky pilotní studie, ve které skrze dotazníkové šetření zohlednila různé oblasti, v nichž jsou lidé ochotni riskovat. Právě důrazem na rozličné případy, ve kterých k risk-takingu dochází, se autorka od mnohých studií na téma snižování úzkosti pomocí ritualizace odlišila. Od výsledků své studie totiž očekává zjištění, zda je koncept magického myšlení spojen pouze s konkrétními druhy rizika, nebo s ochotou riskovat obecně. Její studie tedy tímto bližším zaměřením na kontext magického myšlení adresuje slepé místo v současném bádání, jelikož ostatní příspěvky současné odborné debaty nechávají otázku jeho situačního působení otevřenou.

Druhý příspěvek s názvem *Fenomén Božích vnuků – důsledky rigidní náboženské výchovy* představila Lucie Suchánková z HTF UK. Pojem „Boží vnuci“, jehož autorem je Harry Lindström, se užívá v psychologii náboženství a představuje

situaci, kdy v důsledku rigidní výchovy rodiče spíše odrazují dítě od víry v Boha. Autorka se dále věnovala konkrétním problémům, které mohou na základě takové výchovy vyvstat nejen v náboženském životě jedince (jako např. potlačování sexuality a chorobné pocity viny), a tyto problémy ukázala v praxi na sesbíraných kazuistikách.

Otázku, kterou si kladl Martin Rufr studující na FF UPCE ve svém příspěvku *Etika a buddhismus*, je možné parafrázovat slovy, zda v buddhismu existuje adekvátní pojem pro západní koncept etiky. Po představení tohoto záměru se pokusil emicky ilustrovat buddhistický pohled na etiku, ve které hrají důležitou roli pojmy jako například *šila* (mravnost, morálka), *kušala* (karmicky dobrý, prospěšný) nebo *čétaná* (volní záměr). Jeho hlavním cílem bylo zjistit, jak jsou tyto koncepty srozumitelné Západu a ve spojitosti s tím se věnoval i interpretaci dané etiky 14. dalajlamou.

Viktorie Pošvářová z HTF UK představila v prezentaci *Mesiánští židé v Izraeli* historii a charakteristiku hnutí mesiánských židů v Izraeli. Jelikož hnutí sdílí určité společné prvky s křesťanstvím, snažila se ve svém příspěvku ukázat, že je možné na něj nahlížet jako na takzvaný fenomén mnohonásobné náboženské orientace. Bližší definiční znaky takové orientace spočívají v mnohonásobné náboženské identitě, participaci a příslušnosti jedince. Na základě charakteristiky mesiánských židů, při níž brala v potaz emickou i etickou rovinu, si autorka kladla za cíl ukázat, k jakému typu těchto orientací zkoumaná židovská skupina patří.

Daniel Pecka z FF MU ve své prezentaci *Methodological challenges in using cross-cultural databases for quantitative research* představil, co jsou to mezikulturní databáze, případně jaké jsou možnosti a úskalí jejich využití. Zaměřil se na konkrétní problémy, které s tímto tématem souvisí, jako vyhodnocování kvality obsažených dokumentů, kódování narativních materiálů anebo neúplná dostupnost digitalizovaných pramenů. Problematickou část dle něj představují i narativní údaje shromážděné v 18. a 19. století, jelikož mohou deformovat realitu v důsledku řady zkreslení ze strany sběratelů, přestože se o nich u současných badatelů zvyšuje povědomí a objevují se způsoby, jak se jim vyhnout. Prezentace všech těchto nedostatků byla doplněna náležitou ilustrací prostřednictvím etnografických dat, shromážděných a okódovaných z eHRAFu za účelem studia rituálního tance.

Studenti z FF UK Abrahám Maurer a Matyáš Lednický prezentovali příspěvek *Tři aspekty „víry“ v konspiračních teoriích*, který byl vytvořen v rámci semináře ke konspiračním teoriím a jehož obsah je zároveň i součástí článku v časopisu CEJCR, vydaném v roce 2021 (Lednický, Malá, Maurer, & Kozák, 2021). Přednes pražských kolegů započal definicí toho, co znamená věřit, a poté byly představeny možné motivy víry v konspirační teorie. V následném průběhu prezentace propojili tento teoretický úvod se svým specifickým výzkumem, který byl založen na polostrukturovaných rozhovorech a předchozím bádání. Při dialektickém návratu k teorii pokračovali řečníci předložením schématu H. S. Versnela, ve kterém poukázali zejména na badatelem definované tři úrovně významu konspiračních narativů, tedy: substantivistickou, funkcionalistickou a kosmologickou. Na závěr tento zajímavý příspěvek vyústil do zamýšlení nad budoucím bádáním a možností lépe porozumět v poslední době značně rozšířenému fenoménu konspiračních teorií.

Další z prezentujících Josef Kubec z FF UPCE představil v příspěvku *Vliv Ibn Taimíji na současné islámské proudy* kontroverzního sunnitského myslitele

Ibn Tajmíju a jeho myšlenky, které jsou využívány jako argument pro legitimizaci násilí a mají mobilizační charakter. Ze současných islámských proudů, jež jsou pod vlivem myšlenek Ibn Tajmíji, zmínil wahhábismus nebo Islámský stát.

Nakonec je nezbytné zmínit také prezentaci Petry Houserové z FF MU, jejíž náplň tvořily především poznatky získané v rámci výzkumu k bakalářské práci s názvem *Maloasijský původ praxe rituální kastrace kněží bohyně Velké Matky a Attida: Starodávná tradice, nebo helénistická inovace?* V příspěvku se zaměřila na původ kastrace ve starověkém Římě, přesněji na otázku, zda je možné, ať už v archeologických nálezech, nebo v písemných pramenech, nalézt tuto praxi již v období před rokem 323 př. n. l. Zběžně představila čtyři hlavní prameny pocházející od antických spisovatelů, ve kterých se nalézá mýtus o Attidově kastraci, a věnovala se jejich podobnostem a rozdílům. Prezentaci své analýzy obohatila o příklady chronologického vývoje vycházející z dochovaných archeologických dokladů a zaměřila se i na problematiku orientalismu. Tímto příspěvkem skončil blok vědeckých prezentací a událost se dále vedla čistě v neformálním duchu.

Věříme, že tato konference byla pro všechny zúčastněné místem pro získání nových poznatků a možností se zapojit do plnohodnotných akademických diskuzí. Protože se bezesporu jedná o skvělou příležitost, kde si studenti mohou vyzkoušet proces přípravy a prezentace konferenčního příspěvku nebo obhajobu své bakalářské či diplomové práce, doufáme s ohledem na další rozvoj našeho oboru, že příští rok přijede ještě více prezentujících a posluchačů i z bakalářského studia. Všem přispívajícím děkujeme za účast a těšíme se na příští ročník, který se bude konat pod záštitou Ústavu filosofie a religionistiky FF UK. Zároveň je nutné poděkovat organizátorovi Františku Válkovi a Pardubické univerzitě za přípravu a obnovení Studentské vědecké konference, která se naposledy v roce 2021 konala v brněnské režii, a to bohužel až po roční pauze a z pochopitelných důvodů pouze v online podobě. Zájemcům o *Studentskou vědeckou konferenci* v nadcházejících letech doporučujeme sledovat její stránku na Facebooku (Religionistická studentská vědecká konference, 2017).

Seznam použité literatury

- Lednický M., Malá, T., Maurer, A., & Kozák J. A. (2021). "Do I Believe?": Three Aspects of "Belief" in Conspiracy Theories. *Central European Journal of Contemporary Religion*, 5(1), pp. 99–116.
- Religionistická studentská vědecká konference. (2017/2/11). *Religionistická studentská vědecká konference*. [Facebook]. Nalezeno [31.7.2023] na <https://www.facebook.com/ReliSVK>.